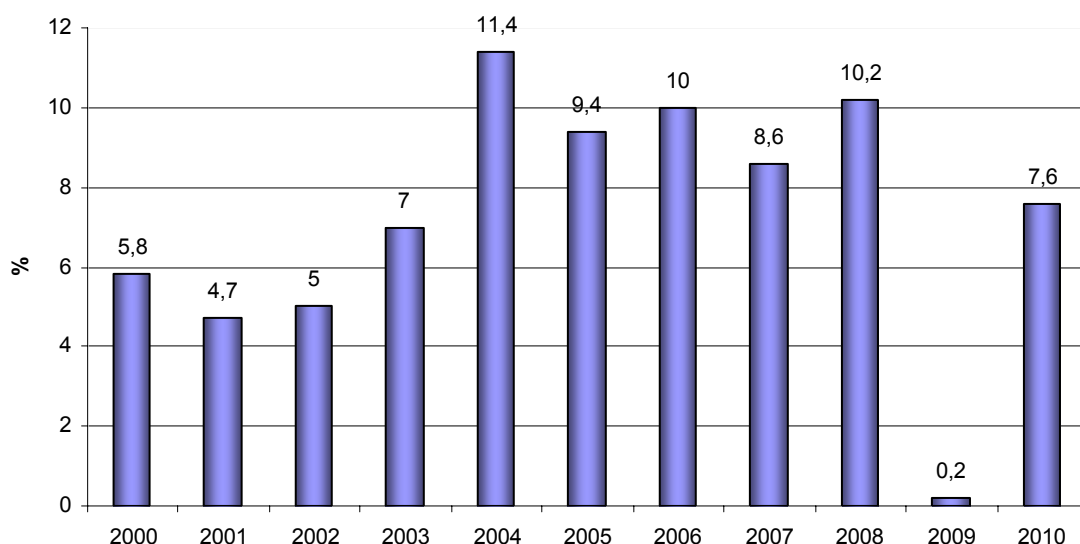


Ekonomika

Baltkrievija, tāpat kā pārējās bijušās PSRS valstis, savas neatkarības sākumposmā piedzīvoja dziļu ekonomisko krīzi. Līdz ar smago inflācijas nastu Baltkrievijas uzņēmēji saskārās gan ar vietējās, gan centralizētās valsts varas neizdarību un korumpētību – patvaļīgām noteikumu izmaiņām, neskaitāmām bargām pārbaudēm, kas kavēja uzņēmējdarbības uzsākšanu un ekonomisko izaugsmi. 1990.-jos gados nabadzība kļuva izplatīta parādība Baltkrievijā. 1996. gadā Pasaules Bankas veiktais pētījums parādīja krasu nabadzības līmeņa pieaugumu Baltkrievijā, nabadzīgo iedzīvotāju skaitam pieaugot no 5% 1992. gadā līdz 22% 1995. gadā. Baltkrievijas un Krievijas tautsaimniecība bija cieši saistītas, un Krievijas finansiālā krīze 1998. gadā izsauca Baltkrievijā smagas ekonomiskās problēmas. Valstī bija nepieciešams īstenot ekonomiskās reformas. Savienība ar Krieviju, kas pavēra Baltkrievijas precēm plašu noieta tirgu un ļāva tai iegādāties naftu un gāzi par Krievijas iekšējā tirgus cenām, uzlaboja Baltkrievijas ekonomisko situāciju un palīdzēja pārvarēt krīzi. Pakāpeniski Baltkrievija sasniedza pēdējo gadu laikā novēroto ekonomisko izaugsmi. Pasaules ekonomikas krīzes iespaidā 2009. gadā IKP pieaugums bija tikai 0,2%. Pasaules krīze smagi ietekmēja valsts rūpniecības sektoru. Valdība parakstīja vienošanās ar Starptautisko Valūtas fondu, lai novērstu maksājuma bilance deficītu. Tika veikta Baltkrievijas arī rubļa devalvācija. Pateicoties eksporta pieaugumam un īstenotām reformām pēc Baltkrievijas statistikas komitejas aprēķiniem IKP apjoms 2010. gadā sasniedza 162,96 triljoni BYR, kas salīdzinājumā ar 2009. gadu ir pieaudzis par 7,6%.

IKP izaugsme 2000.-2010.gadā

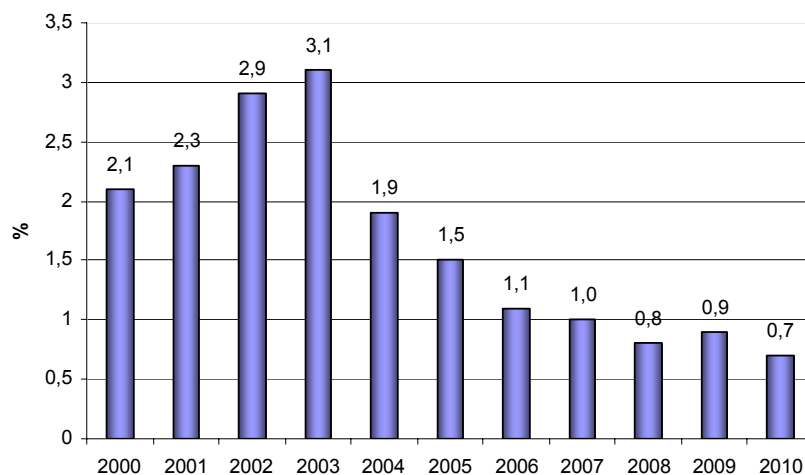


Avots: Baltkrievijas statistikas komiteja – <http://belstat.gov.by>

Deviņdesmito gadu vidū Baltkrievijas galvenā problēma bija augstais inflācijas līmenis, kas 1999. gadā sasniedza 300%. Ar reformu palīdzību Baltkrievija panāca pakāpenisku inflācijas līmeņa samazināšanos. 2007. gadā inflācijas līmenis bija sarucis līdz 8,4 %, bet 2010. gadā tas sastādīja 9,9%.

Pozitīva situācija vērojama Baltkrievijas nodarbinātības tirgū. 2010. gadā bezdarba līmenis bija tikai 0,7%. Baltkrievijā ir pieejams augsti kvalificēts darbaspēks.

Bezdarba līmenis (%)



Avots: Baltkrievijas statistikas komitēja – <http://belstat.gov.by>

Baltkrievijas novietojums Eiropas austrumu daļā ir stratēģiski izdevīgs gan no ekonomiskā, gan ģeogrāfiskā un ģeopolitiskā viedokļa. Tā atrodas nozīmīgu dzelzceļu, automaģistrāļu un komunikāciju līniju krustpunktā – naftas, gāzes cauruļvadu līnija un komunikāciju sistēma savieno Rietumeiropu ar Krieviju un Āziju. Tādēļ Baltkrievijai ir lielas iespējas kļūt par placdarmu ārvalstu investoriem, kuri tiecas iekarot jaunus un daudzsološus tirgus NVS (Neatkarīgo Valstu Sadraudzība) valstīs.

Baltkrievija no Padomju Savienības laikiem saglabājusi samērā labu rūpniecisko bāzi. Turklāt Baltkrievijai ir plašs lauksaimniecības nozares potenciāls un augsts iedzīvotāju izglītības līmenis. Baltkrievijā vērojams viens no augstākajiem dzīves līmeņiem bijušo Padomju Savienības republiku vidū. Baltkrievija vēl atrodas sarežģītā ekonomikas pārstrukturizācijas periodā, pārejot no valsts regulētas ekonomikas (ar uzsvāri uz militāro un smago rūpniecību) uz brīvā tirgus ekonomiku.

Baltkrievijas nozīmīgākais minerālais resurss ir kūdra, kas tiek izmantota gan kā kurināmais, gan mākslīgais mēslojums, gan ķīmiskās rūpniecības izejviela. Baltkrievijā vēl sastopami māla, smilts, krīta, dolomīta, fosforīta, akmens un kālija sāls krājumi. Nozīmīga Baltkrievijas dabas bagātība ir meži.

Meži aizņem aptuveni trešdaļu Baltkrievijas teritorijas. Tādēļ svarīga ekonomikas nozare ir kokmateriālu sagatavošana un tirdzniecība. Baltkrievijai ir nelieli naftas un dabasgāzes krājumi, bet lielāko daļu šo resursu Baltkrievija importē no Krievijas.

Galvenās rūpniecības nozares Baltkrievijā ir traktoru un smagās tehnikas ražošana, zemes racēju ražošana būvniecībai un izrakteņu ieguvei, lauksaimniecības tehnikas ražošana, kā arī motociklu, ķīmikāliju, mākslīgo mēslu, tekstilizstrādājumu un patēriņa preču ražošana.

Nozīmīgākie lauksaimniecības produkti Baltkrievijā ir kartupeļi, lini, kaņepāji, cukurbietes, rudzi, auzas un kvieši, kā arī liellopi, cūkas un cāļi. Svarīga ir arī piena ražošana.

Lauksaimniecību negatīvi ietekmēja Černobiļas atomelektrostacijas avārija Ukrainā (1986.g.).

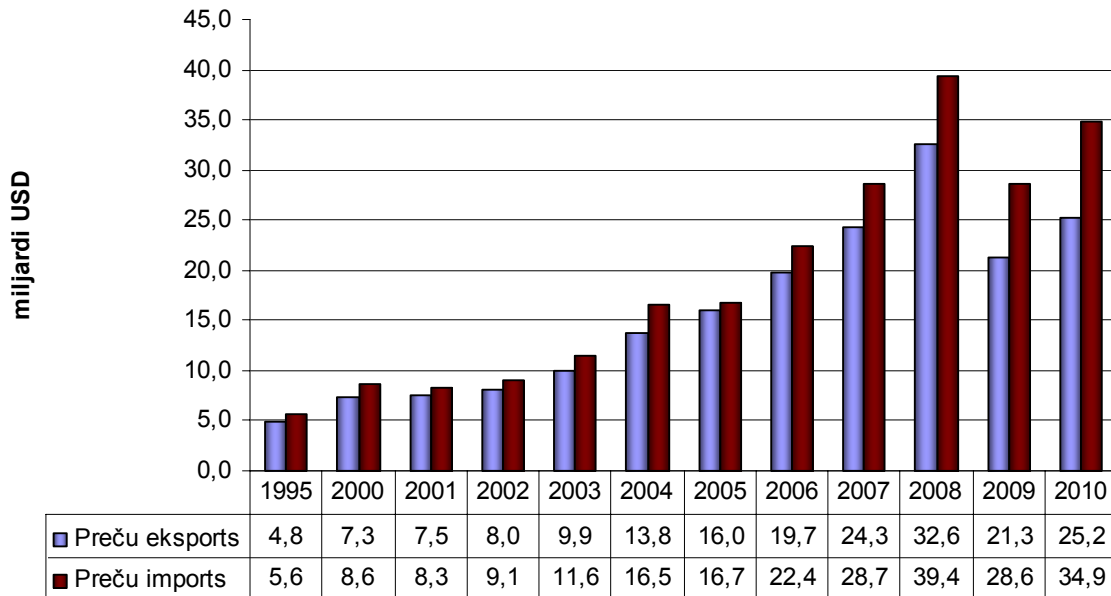
Avots: Baltkrievijas Republikas prezidenta oficiālā tīmekļa vietne - www.president.gov.by

Ārējā tirdzniecība

Baltkrievijas preču tirdzniecības apgrozījumi ar ārvalstīm pēdējo gadu laikā ir ievērojami auguši, taču imports pieaudzis straujāk kā eksports.

Baltkrievijai ir negatīva ārējās tirdzniecības bilance (- 9,6 miljardi USD 2010.g.). Baltkrievijas preču eksporta apjomi 2010. gadā sasniedza 25,2 miljardi USD, savukārt preču importa apjomi – 34,8 miljardi USD.

Baltkrievijas preču eksporta un importa dinamika



Avots: Baltkrievijas statistikas komitēja – <http://belstat.gov.by>

Eksporta struktūrā dominē naftas pārstrādes produkti (26,8%), kālija minerālmēsli (8,8%), melnie metāli un izstrādājumi no tiem (6,7%), piena pārstrādes produkti (6,1%), kravas auto (3,2%).

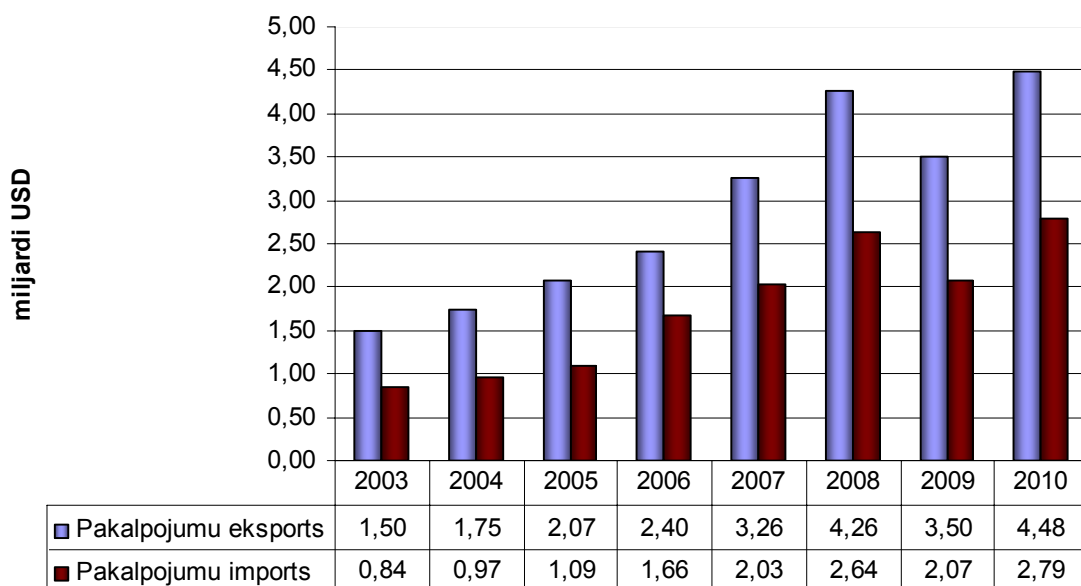
Importa struktūrā dominē jēlnafta (19,4%), dabas gāze (12,0%), melnie metāli un izstrādājumi no tiem (8,8%), vieglas automašīnas (3,8%).

Nozīmīgi Baltkrievijas ārējās tirdzniecības partneri ir NVS valstis. 2010. gadā Baltkrievijas kopējais tirdzniecības apjoms ar NVS valstīm bija 34,0 miljardi USD, savukārt ar pārējām valstīm – 26,1 miljardi USD. Eksports uz NVS valstīm 2010. gadā bija 13,5 miljardi USD (53,6% no kopējā preču eksporta apjoma), savukārt imports – 20,5 miljardi USD (58,7% no kopējā eksporta apjoma).

Baltkrievijas pakalpojumu tirdzniecības apgrozījumi ar ārvalstīm pēdējo gadu laikā ir ievērojami auguši, bet atšķirībā no preču tirdzniecības, eksports ir pieaudzis straujāk kā imports.

Baltkrievijas pakalpojumu eksporta apjomi 2010. gadā sasniedza 4,478 miljardi USD, pieaugot par 27,8% salīdzinot ar 2009. gadu. Pakalpojumu importa apjomi 2010. gadā sasniedza 2,786 miljardi USD (pieaugums 34,9%).

Baltkrievijas pakalpojumu eksporta un importa dinamika

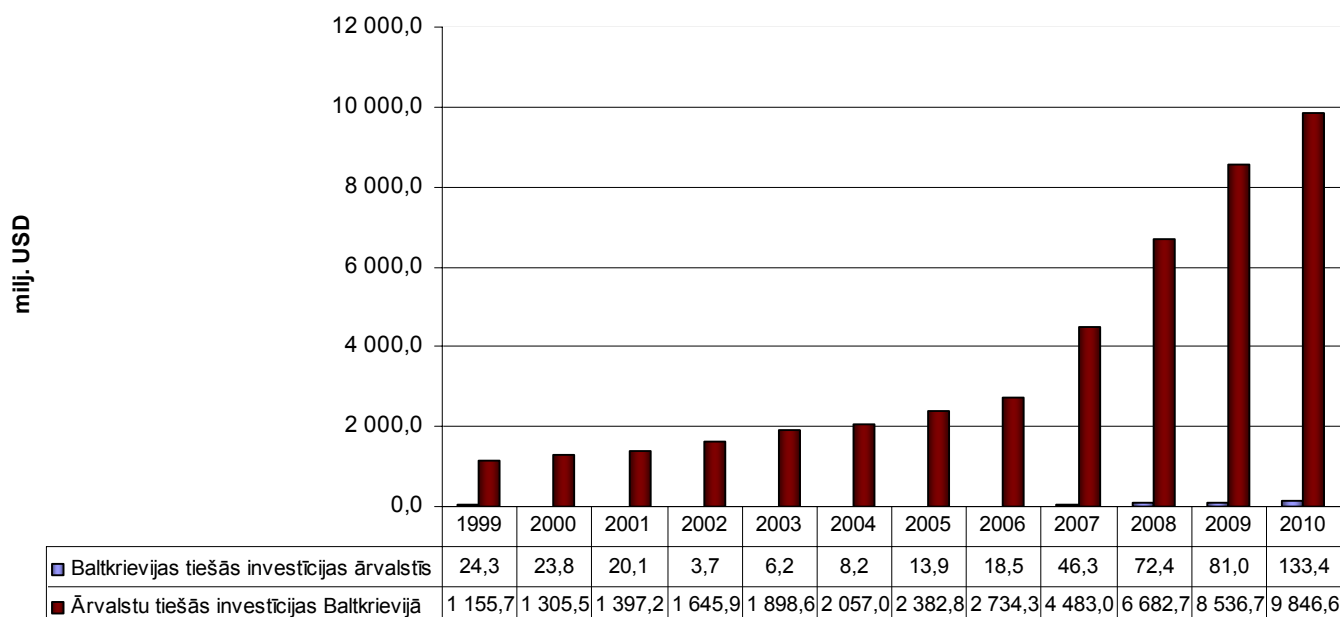


Avots: Baltkrievijas Nacionālā bankā - www.nbrb.by, Baltkrievijas statistikas komitēja – <http://belstat.gov.by>

Investīcijas

Pateicoties izdevīgajam ģeogrāfiskajam un ģeopolitiskajam novietojumam, Baltkrievijai ir lielas izredzes kļūt par placdarmu ārvalstu investoriem, kuri meklē preču noietu NVS valstu tirgos.

Pēdējo gadu laikā Baltkrievija strādā pie ārvalstu investīciju piesaistes.



Avots: Baltkrievijas Nacionālā bankā - www.nbrb.by

Baltkrievija ir vienīgā NVS valsts, kura ir parakstījusi Investīciju Kodeksu. Šis fundamentālais instruments regulē gan nacionālās, gan starptautiskās investīcijas valstī. Investīciju Kodekss aizsargā ārvalstu investoru īpašuma tiesības, kā arī piedāvā tiem atlaides muitas un valūtas jomā. Veicot uzņēmējdarbību Baltkrievijā, ārvalstu investoriem nav noteikti investīciju apjoma un uzņēmējdarbības veidu ierobežojumi. Baltkrievijā nodibināta arī Ārvalstu investīciju konsultatīvā padome, kuru vada Baltkrievijas premjerministrs. Padome palīdz definēt un īstenot pasākumus nolūkā piesaistīt ārvalstu investīcijas un uzlabot uzņēmējdarbības vidi Baltkrievijā, kā arī palīdzēt ārvalstu investoriem risināt problēmas, kas saistītas ar ekonomisko darbību Baltkrievijā. Minētā padome nodarbojas ar investīciju likumdošanas uzlabošanu, brīvo ekonomisko zonu attīstīšanu (pašlaik Baltkrievijā ir 6 brīvās ekonomiskās zonas), Baltkrievijas nodokļu un muitas sistēmas uzlabošanu, kā arī valsts tēla spordināšanu ārvalstīs.

Avots: Baltkrievijas Republikas prezidenta oficiālā tīmekļa vietne - www.president.gov.by